

høiere Gage end tidligere, deels har man stræbt efter at skabe en høiere Gage for nogle enkelte Adjuncter. Hidtil har den høieste Adjunctgage været 800 Rd., nu opretter man derimod 5 Poster, hver paa 1000 Rd. Der næst har man foreslaaet en Deel nye Overlærerembeder og en høiere Gagering for Overlærere. Der vil altsaa blive et større Avancement for de underordnede Lærere til høiere og bedre afslagne Overlærerposter, og endelig har man forøget Rectorernes Gage, idet man navnlig har sat den yngste Rectorgage 400 Rd. høiere, end den er for Diebliffet. Om dette nu er en rigtig Fremgangsmaade, naar der er Spørgsmaal om at forbedre Adjuncternes Kaar, kan vist være meget disputabelt. Jeg tillader mig at troe, at denne Forbedring i Virkeligheden ikke kan kaldes en Forbedring i Adjuncternes Kaar; thi man skal vel lægge Mærke til, at de fleste Adjuncter opnåe næsten aldrig at blive Overlærere og Rectorer, af den simple Grund, at de ikke have de Nødvendigheder, som Lovgivningen hidtil har fordret for at komme i de høiere Poster, og fordi der hidtil har været saa faa af de høie Poster, at en saadan Oprykning var en Umulighed. Jeg vil ikke modsigte det Hensigtsmæssige i, at gagere Overlærere og Rectorer høiere end hidtil; men jeg troer, at det vilde være meget gavnligt, om der kunde skaffes Midler tilveie, til ogsaa at gagere Adjuncterne høiere, end der i Loven er bragt i Forslag. Jeg troer, at disse Midlers Tilveiebringelse ikke vilde være saa vanskelig, dersom den høitærede Cultusminister vilde være tilbøielig til at gaae ind paa, hvad der tidligere har været bragt under Omtale her i Thinget, nemlig at nedlægge en Deel af de lærde Skoler. Der har jo været Leilighed for Finantsudvalget, i det Mindste to Gange, til at komme ind paa denne Sag, i Anledning af Pengebegjæring til en ny Skole i Randers, og der har det været ytret, at man anseer det for hensigtsmæssigt, at der nedlægges en Deel af de nulestaaende Latinskoler. For Diebliffet findes der ikke færre end 13 lærde Skoler, og disse havde i Aaret 1853 tilsammen kun 1150 Disciple; Forholdet har maastee forandret sig noget siden den Tid,

dog neppe i nogen betydelig Grad. Naar man nu fordeelte disse Disciple med et Gjenemsnit af Classerne, saa vilde der, efter hvad der i sin Tid er ytret i Finantsudvalgets Betænkning, kun komme 12 Disciple paa hver Klasse. Jeg har jo vel seet af et andet Lovudkast, at Cultusministeren — jeg veed ikke om det saa meget er den nærværende, som den tidligere — gaaer ud fra den Forudsætning, at der kun skal være en vis Afstand imellem de lærde Skoler i Landet, og at man derfor ikke kan nedlægge alle de jydsk Skoler, som tidligere har været bragt i Forslag; men jeg troer, at denne Betragtningssmaade er urigtig. Jeg troer ikke, at det kan være Statens Opgave at holde et talrigt, men tillige et daarligt lønnet Skolepersonale; man maa vistnok meget hellere lønne Personalet bedre og indrette større Lærestalter; thi dermed vilde saavel Lærerne som Eleverne sikkert være bedre tjente. Der vil jo være andre Maader, hvor paa man kan fremme den høiere Undervisning, som kan være nødvendig i de større Provindsbyer, hvor der hidtil har været lærde Skoler, og vi have jo her i Thinget havt Exempel paa, at der er vedtaget Beslutninger, sigtende til at fremme dette Mål, nemlig baade med Hensyn til Slagelse og Rønne. Det forekommer mig at være en meget hensigtsmæssig Bestemmelse, som indeholdes i §4, der gaaer ud paa at løsne de Baand, som hidtil have hvilet paa dem, der skulde være Overlærere. Ved denne Paragraph er der nemlig bragt i Forslag, at det ikke som hidtil skal være philologiske eller polytechniske Candidater, der ene kunne erholde disse Poster; det forekommer mig ganske naturligt, at Bestyrelsen maa have Ret til at ansætte dygtige Lærere, som have bevist deres Duellighed; og som ønske at blive ved Lærersaget, ogsaa i de høiere Stillinger, uden Hensyn til, om de have afslagt den ene eller anden Prøve. Der er endelig eet Spørgsmaal, som jeg allerede nu skal tillade mig at omtale, og som ogsaa tidligere flere Gange har været omtalt her i Thinget, nemlig Spørgsmaalet om Lærerne ved Skolen i Sorø. Der er udtalt som Grundfætning for deres Gagering, at de skulde staae i en særegen Klasse, men at de med